HIILINEUTRAALI
POHJOIS-SAVO

Hiilineutraali maakunta – Pohjois-Savo -hanke

1.1.2020–31.10.2021

Loppuraportti

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Pohjois-Savon liitto tukee maakunnan menestystä

Vipuvoimaa EU:lta 2014–2020

Euroopan unioni

HIILINEUTRAALI
POHJOIS-SAVO

Sisällys

1. Hiilineutraali maakunta – Pohjois-Savo -hanke
2. Pohjois-Savon kasvihuonekaasupäästöt ja hiilitase
3. Pohjois-Savon ilmastotiekartta
4. Ilmasto- ja kiertotaloustyön verkostot
5. Ilmasto- ja kiertotalousviestintä
6. Palautetta hankkeesta
7. Hanketyön opit

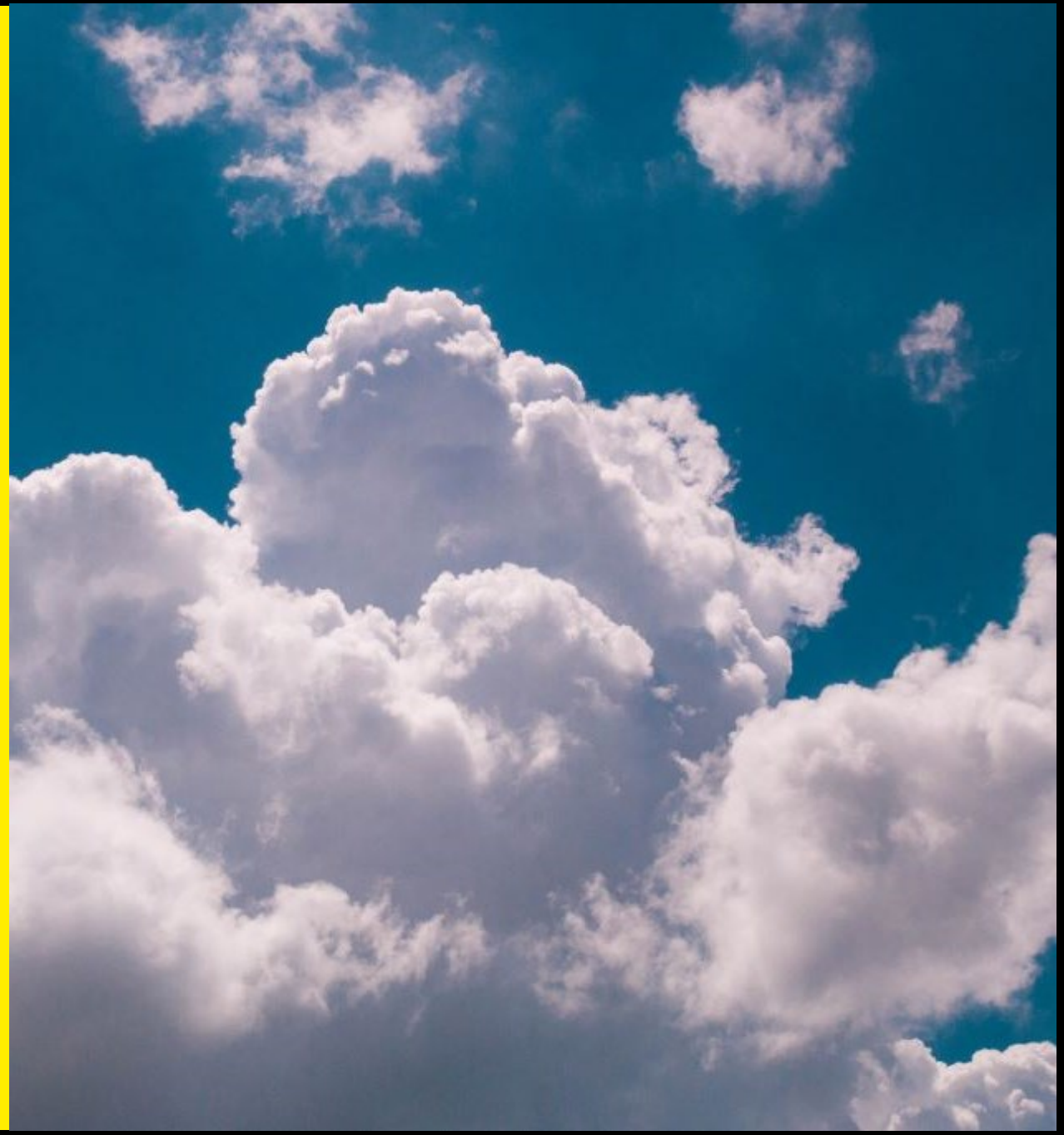

1. Hiilineutraali maakunta – Pohjois-Savo -hanke

Hiilineutraali maakunta – Pohjois-Savo –hanke oli Pohjois-Savon ELY-keskuksen koordinoima kehityshanke 1.1.2020-31.10.2021.

Hankeen keskeisimmät toimenpiteet on kuvattu oheisessa kuvassa.

Hanke sai Pohjois-Savon liiton myöntämää Euroopan aluekehitysrahoitusta (EAKR,
80 %) sekä lisäksi rahoitusta Pohjois-Savon kehittämisrahastosta ja omarahoitusta Pohjois-Savon ELY-keskukselta.

Hankkeessa toimi projektityöntekijä hankkeen ajan. Projektityöntekijän tukena toimi Pohjois-Savon ELY-keskuksen ilmastoasiantuntija ja Y-vastuualueen johtaja sekä muut ELY-keskuksen asiantuntijat.

Hankkeen ohjausryhmään kuuluivat
- Jari Mutanen/Kimmo Haapanen, Pohjois-Savon ELY-keskus, pj.
- Saara Hanhela/Hanne Siikström, Pohjois-Savon ELY-keskus, siht.
- Juha Minkkinen, Pohjois-Savon liitto
- Tanja Ahonen, Kuopion kaupunki
- Marja Berg, Savon Yrittäjät
- Laura Leppänen, KESTO-hanke ja
- Tapio Kettunen, Pohjois-Savon ELY-keskus

2. Pohjois-Savon kasvihuonekaasupäästöt ja hiilitase

HIILINEUTRAALI POHJOIS-SAVO

Hankkeessa selvitettiin Pohjois-Savon kuntien sekä Pieksämäen hiilitaseet eli kasvihuonekaasupäästöt, hiilinielut sekä -varastot. Selvitys toteutettiin ostopalveluna ja selvityksen laativat Benviroc Oy ja Luonnonvarakeskus.

Hankkeessa tuotettiin viestintämateriaalia selvityksen tuloksista kuntien, Pohjois-Savon liiton, Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja muiden toimijoiden käyttöön.

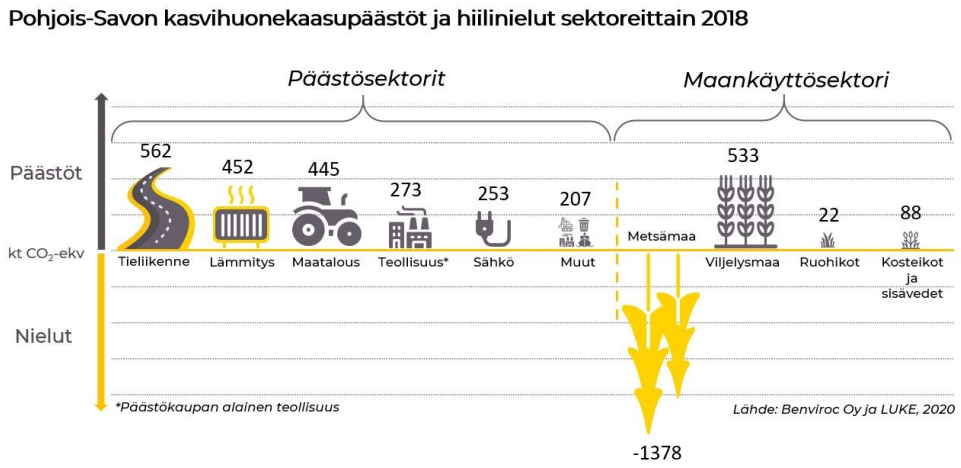

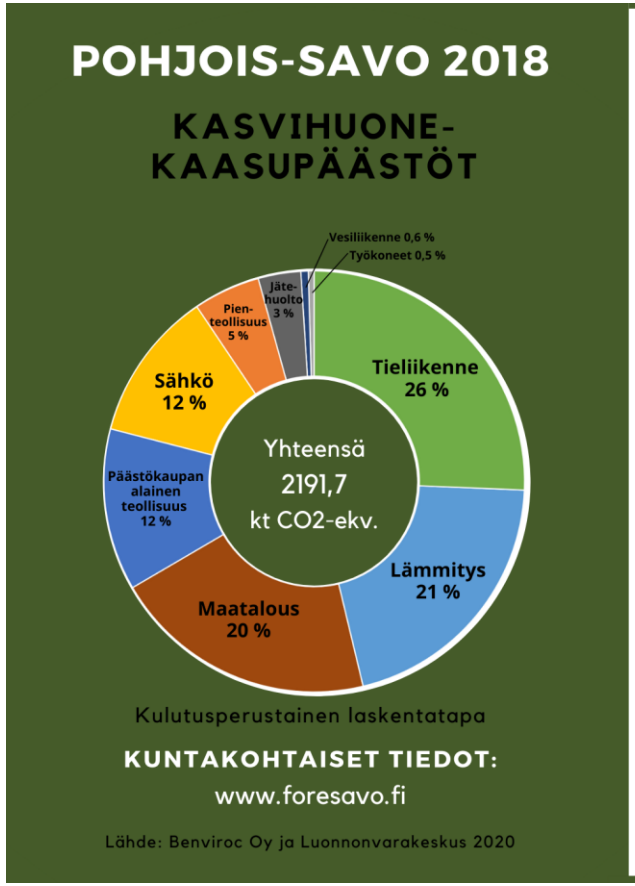

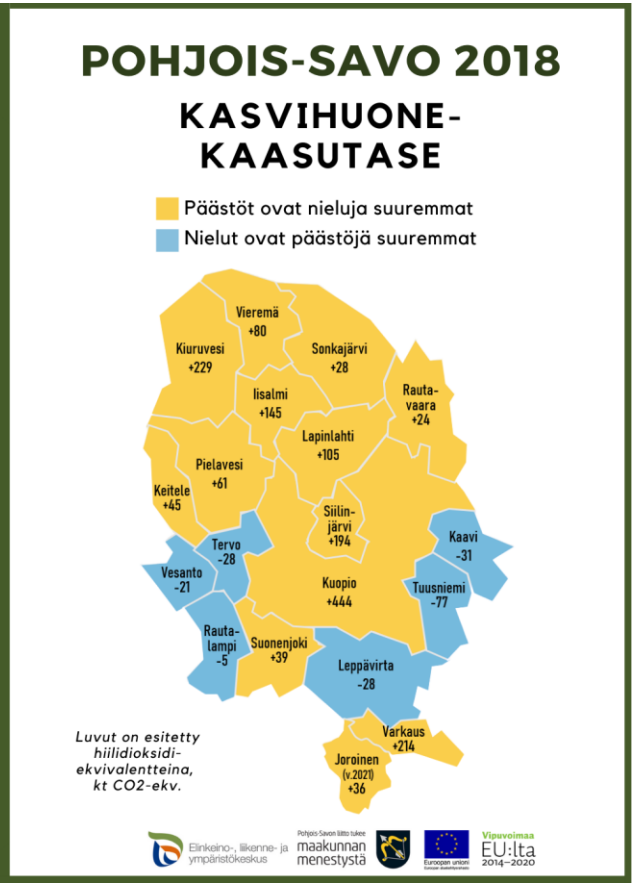

Lisätietoja

https://foresavo.fi/paastot/
Pohjois-Savon kasvihuonekaasupäästöt ja hiilitase -raportti (2.7.2020, pdf)
Pohjois-Savon kasvihuonekaasupäästöt ja hiilitase – esittelyaineisto (2.7.2020, pdf)
Pohjois-Savon kuntien kasvihuonekaasupäästöt ja hiilitase (2.7.2020, pdf)
Pohjois-Savon hiilitase – tulokset (2.7.2020, xlsx)

3. Pohjois-Savon ilmastotiekartta

HIILINEUTRAALI POHJOIS-SAVO

Hankkeessa laadittiin Pohjois-Savon ilmastotiekartta laajassa yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Pohjois-Savon ilmastotiekartta viitoittaa maakunnan yhteistä tietä kohti hiilineutraalisuutta. Ilmastotiekartassa määritetään maakunnallisen ilmastotyön tavoitteet, painopisteet ja kärkitoimenpiteet. Toimenpiteissä on huomioitu ilmastonmuutoksen hillintä sekä ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja varautuminen.

Ilmastotiekartan päätavoitteena on, että Pohjois-Savo on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Kasvihuonekaasupäästöjä tulee vähentää vähintään 80 % vuoteen 2007 verrattuna ja loput päästöt sitoa tai kompensoida kestävästi. Toimenpiteet on jaoteltu painopisteisiin kuudelle sektorille:

- maa- ja metsätalous
- liikenne ja logistiikka
- energia- ja vesihuolto
- teollisuus
- ruoka, kuluttaminen ja jätehuolto sekä
- aluesuunnittelu, rakentaminen ja asuminen.

Tiekartan toimenpiteet on jaettu painopisteisiin, jotka on esitetty ylimmässä kuvassa.

Ilmastotiekartan taustaraportissa kuvataan tarkemmin tiekartan laadintaa, seurantaa sekä Pohjois-Savon kasvihuonekaasutaseita. Tiekartasta laadittiin myös esittelymateriaalia eri toimijoiden käyttöön.

Ilmastotiekarttaan liittyvät visuaaliset elementit suunnitteli ja toteutti Grafiant Oy. Verkkosivujen teknisestä toteutuksesta vastasi Hurja Solutions Oy.

Lisätietoja

https://hiilineutraalipohjoissavo.fi/ilmastotyo/ilmastotiekartta/
Taustaraportti (Hiilineutraalipohjoissavo.fi)
Esittelymateriaali (Hiilineutraalipohjoissavo.fi)

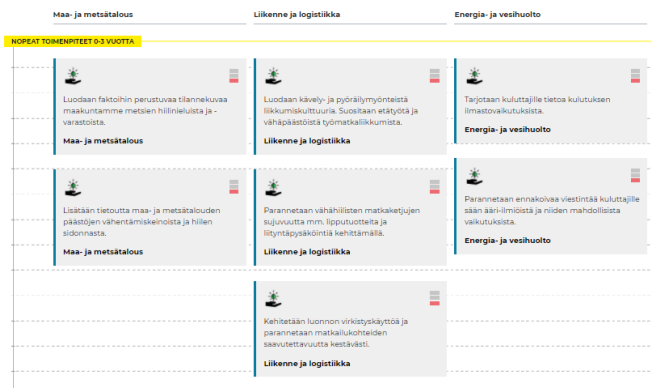

4. Ilmasto- ja kiertotaloustyön verkostot

HIILINEUTRAALI POHJOIS-SAVO

Hankkeessa aloitettiin Pohjois-Savon ilmastofoorumin toiminta. Pohjois-Savon ilmastofoorumi kokoaa pohjoissavolaiset yhteen ilmastoasioiden äärelle. Ilmastofoorumin toimintaan kuuluu webinaareja, seminaareja ja työpajoja. Tavoitteena on lisätä keskustelua ilmastoasioiden ympärillä sekä jakaa tietoa ilmastonmuutoksesta. Ilmastofoorumilla halutaan myös hälventää ilmastonmuutokseen liittyviä epäluuloja tuoden esille eri näkökulmia sekä tutkittua tietoa.

Hankkeen aikana järjestettiin seuraavat Pohjois-Savon ilmastofoorumin tilaisuudet:

- ilmastoaamukahvit, 4 kpl
- Ilmastofoorumit, 6 kpl
- ilmastotiekartan työpajat, 9 kpl
- ilmastotiekartan ohjausryhmän kokoukset, 5 kpl
- HIMA-hankkeen ohjausryhmän kokoukset, 6 kpl
- Vastuullisen matkailun –webinaari
- Ilmastoasioiden kuntakoulutus
- Pohjois-Savon ilmastohanketreffit, 6 kpl.

Oheisessa kuvissa on kuvattu hankkeen tapahtumiin osallistuneita tahoja.

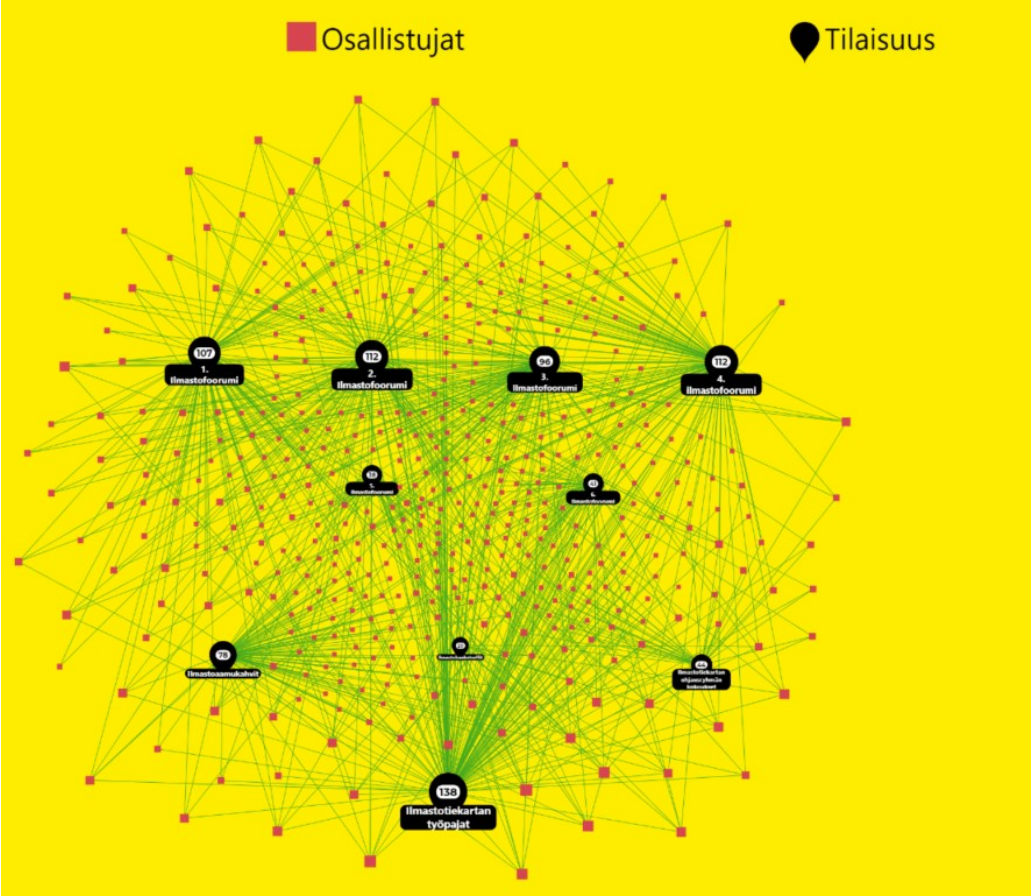

Lisätietoja
https://hiilineutraalipohjoissavo.fi/yhteiso/
Pohjois-Savon ilmasto-, kiertotalous- ja biotalousryhmä (hiilineutraalipohjoissavo.fi)
Ilmastotiekartan ohjausryhmä 2020-2021 (hiiilineutraalipohjoissavo.fi)

5. Ilmasto- ja kiertotalousviestintä

Hankkeessa toteutettiin avointa, vaikuttavaa ja tutkimustietoihin perustuvaa ilmastoviestintää useissa eri kanavissa. Viestintää varten hankkeessa tilattiin maakunnalliselle ilmastotyölle ostopalveluna graafinen ilme, logo ja Mukana yhteisellä polulla -tunnus. Lisäksi hankkeessa tilattiin ostopalveluna verkkosivujen visuaalinen suunnittelu ja tekninen toteutus. Graafisesta suunnittelusta vastasi Grafiant Oy ja verkkosivujen teknisestä toteutuksesta Hurja Solutions Oy.

Hankkeen pääasialliset viestintäkanavat olivat:

- Hiilineutraalipohjoissavo.fi-verkkosivut, 86 verkkoartikkelia
- HIMApohjoissavo -Twitter-tili (Twitter.com), 467 twiittiä hankeaikana
- Pohjois-Savon ilmastokuulumiset uutiskirje (hiilineutraalipohjoissavo.fi), 11 kpl
- ilmastoverkostojen Teams-kanavat.

Hankkeessa hankittiin ostopalveluna hiilitaseista kertova roll-up, jota esiteltiin hankkeen tilaisuuksissa.

Hankkeessa tilattiin ostopalveluna kolmiosainen Pohjoissavolaisia ilmastotekoja – videosarja. Videosarjan toteuttivat yhteistyössä Alias Studiot Oy ja Jylhäsalmi Productions Oy. Linkit videoihin (Youtube.com) avautuvat klikkaamalla alla olevia kuvia.

Osa 1: (Youtube.com)

Osa 2: (Youtube.com)

Osa 3: (Youtube.com)

6. Palautetta hankkeesta

HIILINEUTRAALI POHJOIS-SAVO

Hankkeessa kerättiin palautetta toteuttamisen aikana tilaisuuksiin osallistuneilta, ohjausryhmän jäseniltä, ilmastotiekartan ohjausryhmän jäseniltä sekä sidosryhmiltä.

Palautteen perusteella hankkeen erityisinä onnistumisina voidaan pitää:

- viestintää
- tilaisuuksia ja niiden osallistamisen menetelmiä
- tutkimustiedon jakamista
- hankeyhteistyötä mm. seuraavien hankkeiden kanssa
  - KESTO-hanke, Navitas Yrityspalvelut
  - Ratkaisu on puussa –hanke, Suomen metsäkeskus
  - Pohjois-Savon Energianeuvonta –hanke, Kuopion kaupunki
  - Ilmastoturvallisuuden liiketoimintaverkosto, Savonia-ammattikorkeakoulu

Kehitettäviksi asioiksi tunnistettiin:

- verkoston laajentaminen
- verkoston ja toimenpiteiden vaikuttavuuden mittaaminen
- resurssointi erityisesti hankkeen loppuvaiheessa
- toimijoiden sitouttaminen ilmastotiekartan tavoitteisiin.

Ohjausryhmän jäsenet antoivat palautetta hankkeen toteutuksesta viimeisessä ohjausryhmän kokouksessa:

- Erityisesti Teams-tilaisuudet ja videot ovat olleet erittäin onnistuneita.

- Pohjoissavolaiset toimijat on saatu hyvin mukaan.

- Tilaisuuksissa on ollut hyvä määrä osallistujia.

- Faktojen ja tiedon jakaminen on ollut tärkeää.

- Paljon hyviä toimenpiteitä ja hyvää yhteistyötä muiden hankkeiden kanssa.

- Jatkossa sitouttamiseen tulee kiinnittää huomiota.

- Rahoitusta tulee hyödyntää tehokkaasti, siksi on tärkeää, että kaikki nekin toimijat saadaan mukaan, jotka eivät vielä ole osallistuneet.

- Hyvin vedetty hanke.

Miten onnistuneina pidät ohjausryhmän kokouksia? (Sisältö, ohjaaminen, vaikuttavuus/hyöty)

Avoin palaute: Mitä voisimme ensi kerralla tehdä toisin?

“ Keskusteluun enemmän aikaa ”

Saavutettiinko tiekartan laadinnalle asetetut tavoitteet?

Miten suurella todennäköisyydellä suosittelisit foorumia

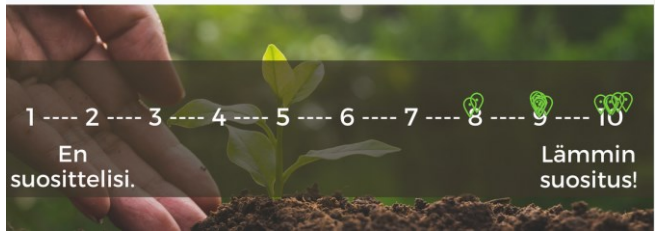

Avoin palaute: Missä onnistuimme hyvin?

“ Ohjelma oli loistava ja tilaisuus vedettiin innostavasti ”

“ Työpajan järjestelyt

7. Hanketyön opit

Hiilineutraali maakunta – Pohjois-Savo (HIMA) -hanke toi mukanaan hyviä oppeja, jotka jatkossa vievät eteenpäin sekä hankkeen toteuttajaorganisaation hankeosaamista että maakunnallista ilmasto- ja kiertotaloustyötä.

Keskeisimmät hanketyön opit:

1. Riittävä viestintä

   Hankkeen monikanavaisella viestinnällä tavoitettiin hankkeen kohderyhmiä onnistuneesti. Onnistumisen taustalla oli mm. konkreettiset viestinnän tavoitteet, rajatut kohderyhmät sekä harkitut viestintäkanavat.

   Maakunnallisen ilmastoverkoston toimijoiden omien ilmastotoimien ja esimerkkien esiin nostaminen viestinnässä sekä muussa hanketyöskentelyssä tuki hankkeen kohderyhmien sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin.

2. Toimijoiden välinen yhteistyö ja osallistuminen

   Maakunnallisten toimijoiden verkostoitumista ja yhteistyötä tuettiin hankkeessa sekä viestinnällä että yhteisten tilaisuuksien avulla. Hankkeen tilaisuudet järjestettiin verkkotilaisuuksina, mikä mahdollisti toimijoiden osallistumisen laajasti eri puolilta maakuntaa. Lisäksi tilaisuuksissa otettiin käyttöön uusia sähköisiä osallistamisen menetelmiä, jotka tukivat hankkeen mm. ryhmä- ja työpajatyöskentelyä.

3. Hankehallinnon opit

   Hankkeen työskentelyä toteutettiin kahden ohjausryhmän mallilla. Hankkeen ns. hallinnollinen ohjausryhmä vastasi hankkeen ohjaamisesta ja hankesuunnitelman mukaisen toteutumisen seurannasta. Lisäksi hankkeelle perustettiin Pohjois-Savon ilmastotiekartan ohjausryhmä, jonka tehtävänä oli ilmastotiekartan laatimistyön ohjaaminen ja tukeminen. Ohjausryhmien keskittyminen rajattuihin tehtäviin tehosti hankkeen työskentelyä ja hankkeen tavoitteiden saavuttamista onnistuneesti.

   Hankehallinnollisena oppina hankkeen toteuttajaorganisaatio havaitsi, että hankkeiden hallinnollisiin tehtäviin on varattava enemmän resursseja ja määritellä tehtävien vastuualueet selkeästi.